

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 13. detsember 2023
(OR. en)

16805/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0198(COD)

COH 101
CADREFIN 194
IA 366
CODEC 2504

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	13. detsember 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 790 final
Teema:	Muudetud ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriüleses kontekstis

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 790 final.

Lisatud: COM(2023) 790 final

EUROOPA
KOMISJON

Strasbourg, 12.12.2023
COM(2023) 790 final

2018/0198 (COD)

Muudetud ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriüleses kontekstis

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Käesoleva ettepanekuga muudetakse komisjoni ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriüleses kontekstis¹ (edaspidi „Euroopa piiriülese mehhanismi määruse ettepanek“), sealhulgas muudetakse asjaomase määruse pealkirja ja sõnastatakse see järgmiselt: „Määrus, milles käsitletakse piiriüleste lahenduste hõlbustamist“.

Komisjon võttis Euroopa piiriülese mehhanismi määrust käsitleva ettepaneku vastu 2018. aasta mais, kuid Euroopa Parlament ja nõukogu ei jõudnud ettepaneku suhtes kokkuleppele, sest need kaks kaasseadusandjat olid erinevatel seisukohtadel. Euroopa Parlament võttis oma esimese lugemise seisukoha vastu 14. veebruaril 2019. Selles avaldati komisjoni ettepanekule üldist tugevat toetust ja pakuti välja mõned täiendused, et muuta rakendamine paindlikumaks. Nõukogu ei võtnud vastu ametlikku seisukohta, sest liikmesriigid juhtisid ettepanekuga seoses töörühma tasandil tähelepanu mitmele probleemile ja lõpetasid töö kõnealuse toimikuga.

Parlament võttis 14. septembril 2023 kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikliga 225 vastu omaalgatusliku seadusandliku resolutsiooni, milles komisjonile anti soovitusi Euroopa piiriülese mehhanismi määruse ettepaneku muutmise kohta.

Käesolevas komisjoni muudetud ettepanekus võetakse kahe kaasseadusandja mureküsिमisi, märkusi ja soovitusi nõuetekohaselt arvesse, kuid säilitatakse samal ajal Euroopa piiriülese mehhanismi määruse ettepaneku algne rõhuasetus piiriüleste kogukondade elu pärssivate takistuste kõrvaldamisele.

Sestpeale kui komisjon Euroopa piiriülese mehhanismi määruse ettepaneku 2018. aastal vastu võttis, on vajadus kasutada ära ELi piiriüleste piirkondade potentsiaali ja teha ettepanek luua õigusraamistik piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks veelgi pakilisemaks muutunud. Piiriülesed õiguslikud ja haldustakistused tekitavad märkimisväärsed probleeme, mis mõjutavad nii piiriülestes piirkondades elava 150 miljoni kodaniku igapäevaelu kui ka ettevõtjaid ja asutusi, pärssides nende tegevust ning avaldades negatiivset mõju majandustulemustele. Hinnangute kohaselt suurendaks 20 % takistuste kõrvaldamine SKPd 2 % võrra ja looks piiriülestes piirkondades üle ühe miljoni uue töökoha². Lisaks piiriülestes piirkondades avalduvale makromajanduslikule mõjule on seal ka üldiselt raskem juurde pääseda näiteks transpordiettevõtete, haiglate ja ülikoolide osutatavatele avalikele teenustele. Erinevate haldus- ja õigussüsteemidega toimetulek on sageli keeruline ja kulukas.

¹ COM(2018) 373 final, 29.5.2018.

² Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, Caragliu, A., Capello, R., Camagni, R. jt, *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report* (Õiguslike ja haldusalaste piiritõkete mõju kvantifitseerimine maismaapiirialadel – lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; teatis „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ (COM(2017) 534 final, 20.9.2017, lk 6).

Komisjoni 2020. aasta juulis korraldatud uuringu³ andmetel pidas 44 % ELi piiriüleste piirkondade kodanikest kõige olulisemateks koostööd pärssivateks takistusteks õiguslikke ja halduserinevusi. Piiriüleste takistuste mõju piiriüleste piirkondade arengule on dokumenteeritud piiriülese läbivaatamise käigus, sealhulgas komisjoni teatises „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“⁴.

Lisaks võib juhtuda, et kriisi tingimustes on piiriülesetele piirkondadele avalduv mõju ebaproportsionaalselt suur. Näiteks COVID-19 pandeemia ajal oli majanduslik mõju, mida liikmesriikide piirimeetmed piiriülesetele piirkondadele avaldasid, üle kahe korra suurem kui kõigi ELi piirkondade keskmine⁵.

Selleks et olla piiriüleste takistuste ületamisel esirinnas, käivitas komisjon 2018. aastal uuendusliku *b-lahenduste* algatuse,⁶ mille raames pakutakse piiriüleste piirkondade ametiasutustele õiguslast tuge, et selgitada välja piiriülest suhtlust mõjutavate õiguslike või haldustakistuste algpõhjused ja teha kindlaks võimalikud lahendused. 2023. aasta novembri lõpu seisuga on algatuse raames välja valitud 154 juhtumit, millest 90 puhul on takistuse põhjus kindlaks tehtud ja juhtum lõpetatud. Need 90 juhtumit hõlmasid 27 piiriülest piirkonda 21 liikmesriigis ning nende lahendamise käigus kõrvaldati eelkõige tööhõive, ühistranspordi, tervishoiu ja institutsioonidevahelise koostööga seotud takistused. Rohkem kui kolmandikul juhtudel olid algpõhjuseks kummalgi pool piiri kehtivate õigus- ja haldusnormide erinevused, mis nõuavad liikmesriikide osalemist lahenduse leidmises. Kogemused, mis saadi *b-lahenduste* algatusega, on aidanud piiriüleseid õiguslikke ja haldustakistusi analüüsida ja kindlaks teha ning toonud esile ELi tasandil loodud uue vahendi potentsiaali nende takistuste kõrvaldamiseks. Kuigi *b-lahenduste* algatus on aidanud takistusi kindlaks teha, ei sisalda see siiski vahendit, mida liikmesriigid saaksid kasutada oma vastavates protsessides, kui nad peaksid soovima takistust kõrvaldada.

ELi tasandil praegu kättesaadavad rahastamis- ja õiguslikud vahendid ei paku terviklikku ega tõhusat lahendust piiriüleste piirkondade mõjutavate takistuste kõrvaldamiseks. Eelkõige tuleb märkida, et kuigi Euroopa territoriaalse koostöö rühmitused (ETKRid)⁷ on tulemuslikult hõlbustanud piiriülest koostööd, luues riigipiire ületavaid juriidilisi isikuid, ei ole neil piiriülestes juhtumites esinevate takistuste kõrvaldamiseks regulatiivseid volitusi. Samuti pakuvad Interregi programmid küll tõhusat rahalist toetust piiriülesetele projektidele, mis aitavad lähendada piirkondi ja kodanikke mõlemal pool piiri, kuid õiguslikke ja haldustakistusi ei saa kõrvaldada ainuüksi nende kaudu, sest selliste tõkete puhul on vaja teha otsuseid väljaspool programmi- ja projektijuhtimise struktuure.

Seetõttu sätestatakse muudetud ettepanekus kõigi liikmesriikide suhtes kohaldatav õigusraamistik, et aidata leida lahendusi selliste õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks,

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/cooperation/european-territorial/survey-2020/cross-border-survey-2020-report_en.pdf.

⁴ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ (COM(2017) 534 final, 20.9.2017).

⁵ Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, Capello, R., Caragliu, A., *Analysis of the economic impacts of border-related measures taken by Member States in the fight against COVID-19 – Final report* (Liikmesriikide poolt COVID-19 vastu võitlemiseks piiridel võetud meetmete majandusliku mõju analüüs – lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/973169>.

⁶ <https://www.b-solutionsproject.com/>.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1082/2006 Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta (ELT L 210, 31.7.2006, lk 19).

mis võivad kahjustada piiriülest suhtlust ja piiriülestest piirkondade arengut. Ettepaneku kohaldamisala hõlmab taristuelemente, mis mõjutavad piiriülest piirkonda või piiriüleses piirkonnas osutatavat avalikku teenust. Käesolev ettepanek hõlmab üksnes selliseid takistusi, mis tulenevad liikmesriikide õigusest, sealhulgas juhul, kui liikmesriigid on ELi direktiivid üle võtnud nõuetekohaselt, kuid eri viisil. Liidu õiguse võimaliku rikkumisega seotud takistused ei kuulu käesoleva muudetud ettepaneku kohaldamisalasse, sest nende probleemide lahendamiseks on muud konkreetset vahendit, nagu siseturu probleemide lahendamise võrgustik (SOLVIT). Piiriülesed koordineerimiskeskused võivad toimikute võimalikuks edastamiseks teha vajaduse korral koostööd riiklike SOLVITi keskustega.

Muudetud ettepaneku kohaselt tuleb kõigis liikmesriikides luua piiriülesed koordineerimiskeskused, et teatada piiriülestest takistustest ja hinnata algatajate esitatud toimikuid. Algataja on avalik-õiguslik või eraõiguslik üksus või füüsiline isik, kes koostab koordineerimiskeskustele tutvumiseks piiriülese toimiku, milles käsitletakse piiriülest suhtlust ja kirjeldatakse takistusi. Liikmesriigid võivad kooskõlas oma institutsioonilise raamistiku ja eelistustega määrata olemasolevad või uued asutused ja luua ühe või mitu koordineerimiskeskust, sealhulgas ühisorganid naaberliikmesriikidega.

Piiriülese koordineerimiskeskuse ülesanne on hinnata algataja kirjeldatud piiriülest takistust. Kui piiriülene koordineerimiskeskus leiab, et tegemist on takistusega, uurib ta, millised koostööstruktuurid on kindlakstehtud takistuse kõrvaldamiseks kättesaadavad. Kui piiriülese koostöö institutsiooniline struktuur takistuse kõrvaldamiseks puudub või kui sellest ei piisa, võivad liikmesriigid otsustada kasutada käesoleva määruse alusel loodavat vahendit piiriülese tegevuse hõlbustamiseks. Piiriülene koordineerimiskeskus võib mis tahes menetlusetapis teha otsuse takistust mitte kõrvaldada, isegi kui ta leiab, et takistus on olemas. Sel juhul teavitab ta algatajat ja selgitab, miks toimikus kirjeldatud takistust ei kõrvaldata. Piiriülene koordineerimiskeskus peab pärast piiriülese toimiku hindamist edastama algatajale hindamise tulemused mõistliku aja jooksul.

Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend koosneb ühest õiguslike või haldustakistuste kõrvaldamise menetlusest. Pärast takistuse hindamist ja selle aluseks oleva normi olemuse väljaselgitamist peab piiriülene koordineerimiskeskus võtma ühendust pädeva asutusega, et kõigepealt kontrollida, kas on olemas huvi takistuse kõrvaldamise vastu ja kas asjaomast takistust on kindlakstehtud haldus- või õigusnormi(de) abil võimalik kõrvaldada, ning teavitada sellest algatajat ja naaberliikmesriigi piiriülest koordineerimiskeskust. Kui piiriülese takistuse kõrvaldamine nõuaks olemasolevate õigusaktide kohandamist, ei ole piiriülese koordineerimiskeskuse seisukoht, millega soovitatakse riigi valitsusel algatada seadusandlik menetlus, pädeva seadusandliku kogu jaoks siduv. Haldus- või õigusliku takistuse kõrvaldamise otsus on vabatahtlik ja selle teeb asjaomase liikmesriigi pädev asutus.

Käesolev muudetud ettepanek on mitmes mõttes kasulik. Sellega antakse liikmesriikide kättesaadavusse standardmenetlus takistuste kõrvaldamiseks ja tagatakse, et piirialadel elavad ELi kodanikud saavad mõistliku aja jooksul oma liikmesriigilt (positiivse või negatiivse) vastuse selle kohta, millises ulatuses kindlakstehtud takistus oleks võimalik kõrvaldada. Liikmesriikidele, kellel puuduvad piisavad koostööstruktuurid, antakse sellega uus vahend nende takistuste kõrvaldamiseks. Peale selle loovad piiriülesed koordineerimiskeskused koostöös komisjoniga igas liikmesriigis tõhusa võrgu teadmiste jagamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks. Laiemas plaanis võib muudetud ettepanek oluliselt parandada ühtse turu toimimist ning edendada ELi majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. Ettepanek otseselt mõjutada piiriülestest piirkondade elanike igapäevaelu, parandades nende juurdepääsu teenustele ja majanduslikele võimalustele.

Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepanekuga võrreldes on käesolevat muudetud ettepanekut kohandatud, et võtta arvesse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse küsimusi. Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend on vabatahtlik ja seda tuleks kasutada üksnes siis, kui olemasolevate koostööstruktuuride raames pakutavad muud vahendid ei ole kättesaadavad või ei võimalda takistust nõuetekohaselt kõrvaldada.

Kuigi liikmesriigid peavad analüüsima, kas takistus on olemas ja kas seda saab kõrvaldada, võivad nad pärast toimiku analüüsimist teha takistuse kõrvaldamise kohta otsuse, võttes arvesse piiriülese koordineerimiskeskuse hinnangut. Austades liikmesriikide seadusandlikke eelisõigusi, põhineb muudetud ettepanek seega täielikult subsidiaarsuse põhimõttel.

Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepanekuga võrreldes lihtsustatakse muudetud ettepanekuga algatajate esitatud piiriüleste toimikute hindamise korda. Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendi raames kehtestatakse üksainus menetlus, mille nõuded liikmesriikidele on piiratud ning mida kohaldatakse nii õiguslike kui ka haldustakistuste suhtes. Lisaks sisaldab muudetud ettepanek ka piiratud haldusnõudeid, kuna liikmesriigid võivad määrata piiriüleseks koordineerimiskeskuseks olemasoleva asutuse ja otsustada, kuidas oma ressursse kõige paremini jagada. Samuti võivad liikmesriigid määrata ühised piiriülesed koordineerimiskeskused oma ühistel piiridel ning optimeerida nii oma ressursse.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Interreg on ühtekuuluvuspoliitika peamine rahastamisvahend, millest toetatakse ELi piiriülestes piirkondades piiriüleseid koostööprogramme, sealhulgas naabruses asuvaid EFTA riike ja Andorrat hõlmavaid programme. Need programmid aitavad kummalgi pool piiri asuvaid piirkondi ja kodanikke üksteisele lähendada. Programmi Interreg VI (2021–2027)⁸ raames võib Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest toetada Interregi erieesmärki „Koostöö parem juhtimine“, eesmärgiga tõhustada avalikku haldust õiguslase ja halduskoostöö ning kodanike, kodanikuühiskonna osalejate ja asutuste vahelise koostöö edendamise kaudu, eelkõige selleks, et kõrvaldada piiriülestes piirkondades õiguslikke ja muid takistusi⁹. Mõned Interregi programmid võivad kasutada seda võimalust, et rahastada selliste struktuuride loomist, mis võivad toimida piiriüleste koordineerimiskeskustena. Kui see toetus ei ole asjaomastesse Interregi programmidesse juba kaasatud või kui eraldatud vahenditest ei piisa, võivad liikmesriigid ja programmipartnerid kaaluda ERFi ümberkorraldamist, et toetada piiriüleste koordineerimiskeskuste loomist ja toimimist. Siiski ei suuda Interregi programmid, mille kaudu antakse täiendavat toetust ja eraldatakse ELi rahalisi vahendeid, üksi piiriüleseid õiguslikke ja haldustakistusi kõrvaldada, kuna selleks on vaja teha otsused väljaspool programmi- ja projektijuhtimise struktuure.

Seepärast sätestatakse muudetud ettepanekus õigusraamistik, mida kohaldatakse kõigi liikmesriikide suhtes, et leida õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks lahendusi, mis täiendavad nii programmi Interreg raames antavat rahalist toetust kui ka institutsioonilist toetust, mida pakuvad näiteks ETKRid, kuna neil rühmitustel puuduvad õiguslike takistuste kõrvaldamiseks vajalikud seadusandlikud volitused¹⁰.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastutest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 94).

⁹ Määruse (EL) 2021/1059 artikli 14 lõike 4 punkt b.

¹⁰ Vt määruse (EÜ) nr 1082/2006 artikli 7 lõike 4 esimene lõik.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ühtekuuluvuspoliitika ja ühtne turg tugevdavad teineteist vastastikku. Käesoleva määrusega loodud mehhanism aitaks saavutada ühtse turu eesmärgi, eeskätt suurendades piiriüleste piirkondade potentsiaali, mis on osaliselt kasutamata õigus- ja haldussüsteemide erinevuse tõttu.

Komisjoni 2017. aastal tellitud uuringus piiriüleste takistuste majandusliku mõju kohta SKP-le ja sisepiirialade tööhõivele leiti, et isegi kui kõrvaldada vaid 20 % olemasolevatest takistustest, suureneks piiriüleste piirkondade SKP 2 % võrra¹¹. Õigusraamistik, mida kohaldatakse kõigi liikmesriikide suhtes, et leida lahendused õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriülestes piirkondades, on seega ka vajalik täiendus siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks, mis on ELi üks põhieesmärgi (ELi lepingu artikkel 3 ja ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkt b)¹².

Muudetud ettepaneku sisuline kohaldamisala ei mõjuta muude ELi poliitikavaldkondade raames kehtestatud muude pädevuste ja meetmete kasutamist ega aluslepingutes sätestatud institutsioonilist tasakaalu.

Käesolev määrus ei mõjuta muid liidu õigusakte, eelkõige neid, mida kohaldatakse piiriülestest takistustest tulenevate õigusküsimuste kohtuvälise lahendamise suhtes või mis on liidu õiguse nõuetekohaseks tõlgendamiseks või rakendamiseks asjakohased. Käesolev määrus ei piira sotsiaalkindlustuse ja maksustamise valdkonnas loodud koordineerimismehhanismide rakendamist.

2. **ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS**

- **Õiguslik alus**

ELi toimimise lepingu artikli 175 kolmandas lõigus on sätestatud, et aluslepinguga ettenähtud sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse saavutamiseks võib võtta esimeses lõigus osutatud fondide väliseid erimeetmeid. Euroopa Liidu kui terviku harmoonilise arengu ning suurema majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks on vaja aktiivsemat territoriaalset koostööd. Selleks on asjakohane võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 174 lõikega 3 meetmeid, et parandada koostöö tegemise tingimusi erilist tähelepanu vajavates piiriülestes piirkondades.

- **Subsidiaarsus**

Territoriaalse koostöö tingimused tuleks luua kooskõlas ELi lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Liikmesriigid on teinud piiriüleste õiguslike

¹¹ Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, Caragliu, A., Capello, R., Camagni, R. jt, *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report* (Aruanne õiguslike ja haldusala piiritõkete mõju kvantifitseerimise kohta maismaapiirialadel), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; vt COM(2017) 534 final, lk 6; üksikasjalikuma teabe saamiseks vt selle lisatud dokument SWD(2017) 307 final, punkt 2.2, lk 20–22.

¹² Vt ka ELi lepingu preambuli põhjendus 9 (**poolpaks kiri** lisatud): „[ON] OTSUSTANUD seoses **siseturu väljakujundamise** ning **ühtekuuluvuse** ja keskkonnakaitse **tugevdamisega** ja säästva arengu põhimõtet järgides edendada oma rahvaste majanduslikku ja sotsiaalset progressi ning rakendada poliitikat, mis tagaks, et majandusliku integratsiooni edusammudega kaasneks rööbitine progress muudes valdkondades“.

takistuste kõrvaldamiseks iseseisvaid, kahepoolseid ja isegi mitmepoolseid algatusi. Selliseid koostööstruktuure ei ole aga mitte kõigil liikmesriikidel ega ka mitte konkreetse liikmesriigi kõigil piiridel.

Samuti ei ole kõigis liikmesriikides toimivaid piiriüleseid koordineerimiskeskusi, mis kataksid kõiki ELi sisepiire, kuigi neid on vaja, et luua koostöös komisjoniga tõhus võrgustik teadmiste jagamiseks ja suutlikkuse suurendamiseks. Lisaks ei ole ELi rahalised vahendid (peamiselt Interregi programmide raames) ja õiguslikud vahendid (peamiselt ETKRid) seni olnud piisavad, et kõrvaldada kogu liidus kindlaks tehtud piiriülesed õiguslikud takistused.

Seetõttu ei suuda liikmesriigid kavandatud meetme eesmärgi ei riiklikul, piirkondlikul ega kohalikul tasandil piisavalt saavutada. Arvestades kavandatud meetme ulatust ja mõju, on neid parem saavutada, kui tegevus toimub ELi tasandil. Seetõttu peab ELi seadusandja võtma lisameetmeid.

- **Proportsionaalsus**

Kooskõlas ELi lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei tohiks ELi meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Käesoleva määruse alusel piiriülese tegevuse hõlbustamiseks loodud vahendi kasutamine on vabatahtlik. Liikmesriigid võivad teha koos ühe või mitme naaberliikmesriigiga otsuse jätkata konkreetsetes piiriüleses piirkonnas õiguslike takistuste kõrvaldamist olemasolevate koostööstruktuuride raames.

Liikmesriigid võivad piiriülese koordineerimiskeskuse määramisel otsustada, kuidas oma ressursse kõige paremini korraldada, sealhulgas määrata olemasoleva asutuse või luua koos naaberliikmesriikidega ühised piiriülesed koordineerimiskeskused.

Liikmesriik võib otsustada kasutada käesoleva määruse alusel loodud vahendit piiriülese tegevuse hõlbustamiseks, kui tal endal selline vahend puudub või kui olemasolevad koostööstruktuurid ei ole konkreetse piiriülese takistuse kõrvaldamiseks piisavad.

Seega ei lähe käesolev määrus selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Muudetud ettepanek ei piira aluslepingutes sätestatud õiguskaitsevahendite kasutamist selleks, et võidelda liidu õiguse rikkumise vastu liikmesriikide poolt.

- **Vahendi valik**

Nagu eespool punktis 1 kirjeldatud, on liikmesriigid teinud piiriüleste õiguslike takistuste kõrvaldamiseks iseseisvaid, kahepoolseid ja isegi mitmepoolseid algatusi, kuid see ei pruugi kõigi liikmesriikide puhul siiski nii olla ja kindlasti ei piisa sellest kõigi takistuste kõrvaldamiseks.

Määrusega kehtestatakse liikmesriikidele kohustus määrata piiriülesed koordineerimiskeskused ja tagada, et algatajad saavad neilt keskustelt pärast piiriülese toimiku hindamist mõistliku tähtaja jooksul (mille võib kehtestada liikmesriigi õigusega) vastuse. Määrus on kooskõlas vabatahtliku kasutusvalmis vahendi (piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend) loomise ettepanekuga ja liikmesriikide eelisõigusega valida sobiv vahend. Käesoleva muudetud määruse valik on kooskõlas komisjoni Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepanekuga ja selle toimiku institutsioonidevahelise kontekstiga (vt punkt 1).

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata: uus õigusakt.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Piiriülese poliitika põhimõtted tulenevad algselt 2015. aastal Luksemburgi eesistumise ajal tehtud tööst. Selle töö tulemusena loodi liikmesriikidest ja liikmesriikide rühmitustest koosnev mitteametlik töörühm, mis käis koos kuni 2018. aasta detsembrini. Töörühm uuris võimalusi püsivate piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks, eelkõige piiriüleste projektide läbiviimisel.

Teised sidusrühmad, peamiselt piiriülesed piirkonnad ja asutused, on sellist piiriüleste takistuste kõrvaldamise vahendit juba mõnda aega soovinud. Seda oli eriti näha piiriülese läbivaatamise ajal, mille komisjon tegi ajavahemikus 2015–2017. Läbivaatamise ajal toimusid kõigis liidu ametlikes keeltes avalikud konsultatsioonid, millele saadi üle 620 vastuse. Piiriprobleemide võimalikke lahendusi puudutava küsimuse peale märkisid vastajad sõnaselgelt, et komisjon võiks riiklike/piirkondlike õigusnormide rakendamist piirialadel paindlikumaks muuta.

Vastuseks teatisele „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ esitatud Regioonide Komitee arvamuses ja Euroopa Parlamendi resolutsioonis avaldati poolehoidu 2018. aasta ettepanekule selline vahend välja töötada. Mõlemad dokumendid võeti vastu 2018. aasta suvel. 2018. aasta ettepanekule reageerides võttis Regioonide Komitee ettepaneku toetamiseks 5. detsembril 2018 vastu veel ühe arvamuse (raportöör Bouke Arends, NL/PES). 10. oktoobril 2023 võttis Regioonide Komitee vastu uue arvamuse teemal „Euroopa piiriülene mehhanism 2.0“ (raportöör Magali Altounian, FR/RENEW).

Punktis 1 osutatud *b-lahenduste* algatus rõhutas veelgi vajadust võtta kasutusele liidu õiguse alusel loodud õiguslik vahend, mis aitaks kõrvaldada piiriüleste takistusi. Komisjoni 2020. aastal korraldatud uuringus (vt ka punkt 1) pidas 44 % ELi piirialade kodanikest kõige olulisemateks piiriülest koostööd pärssivateks takistusteks õiguslikke ja halduserinevusi.

- **Mõjuhindang**

Interregi programmide mõju ja Euroopa lisaväärtust tunnistatakse laialdaselt¹³. Paljudel juhtudel tulenevad piiriülesed tõkked (eelkõige seoses terviseteenuste, kohaliku ühistransporditeenuse ja ettevõtluse arenguga) siiski haldustavade ja riiklike õigusraamistike erinevustest. Neid on keeruline käsitleda üksnes programmide raames ja need nõuavad otsuseid, mis ei kuulu programmistruktuuride alla.

Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepanek oli osa 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika õigusaktide paketist, millele oli lisatud mõjuhindang,¹⁴ mis jätkuvalt kehtib. See mõjuhindang põhineb eespool nimetatud 2017. aasta uuringul, mille tellis

¹³ Euroopa Komisjon, „Euroopa territoriaalne koostöö, töopakett 11, perioodi 2007–2013 hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide järelhindamine, milles keskenduti Euroopa Regionaalarengu Fondile ja Ühtekuuluvusfondile“, juuli 2016.

¹⁴ SWD(2018) 282 final – 2018/0197 (COD).

komisjon. Kuna selle järelused on praegu endiselt asjakohased ja kehtivad, ei ole muudetud ettepaneku puhul vaja mõjuhindangut ajakohastada. Käesoleva ettepanekuga lihtsustatakse Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepanekut olulisel määral, kuid säilitatakse samal ajal algne rõhuasetus selliste õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamisele, mis pärsivad ELi piiriüleste piirkondade majanduslikku ja sotsiaalset arengut.

Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuemas uuringus „Mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context – European added value assessment“ („Mehhanism õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriüleses kontekstis – Euroopa lisaväärtuse hindamine“),¹⁵ jõuti järeldusele, et ELi tasandil uue õigusakti vastuvõtmine piiriüleste õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks võib tuua ELis majanduslikku kasu 123 miljardit eurot aastas ja sellel võib olla piirialadele positiivne sotsiaalne mõju.

Komisjon algatas tagasisidekorje selle kohta, kas piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks on vaja ELi tasandi õigusakti. Kõigil huvitatud isikutel paluti anda tagasisidet ja esitada empiirilisi tõendeid takistuste, nende mõju ja selle kohta, kas lahenduste leidmiseks on olemas alternatiivsed vahendid. Konsultatsiooniperiood lõppes 16. novembril 2023. Konsultatsioonile vastas ja tõendeid esitas rohkem kui 50 sidusrühma. Vastustest ilmneb, et ELi piirialade vahelises koostöös esineb endiselt palju haldus- ja õiguslikke takistusi. Rõhutati vajadust luua liidu õiguse alusel uus kasutusvalmis vahend nende takistuste ületamiseks, parandades seega piiriülest koostööd ja andes panuse piirialade arengusse.

Käesoleva muudetud ettepaneku eesmärk on realiseerida suurema piiriülese suhtluse võimalik positiivne mõju kogu liidus. Selles sätestatakse kõigi liikmesriikide suhtes kohaldatav õigusraamistik, et leida lahendused sellist piiriülest suhtlust pärssivate ja ELi piirialade potentsiaali kärpivate õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata: uus õigusakt.

- **Põhiõigused**

Käesoleva muudetud ettepanekuga luuakse õiguslik mehhanism õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriülestes piirkondades ning seetõttu on ettepanek adresseeritud eelkõige liikmesriikide ametiasutustele. Inimesed peaksid kavandatud mehhanismi abil leitud lahendustest kasu saama. Käesoleva ettepaneku alusel toimuv õiguslike takistuste kõrvaldamine piiriülestes piirkondades peaks positiivselt mõjutama nende piirkondade elanike igapäevaelu, sest sellega parandatakse nende juurdepääsu teenustele ja majanduslikele võimalustele. Ettepanekus on järgitud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid ja sellel ei ole ühelegi põhiõigusele negatiivset mõju. Kuna kavandatava määruse eesmärk on kõrvaldada piiriülesed õiguslikud takistused, edendatakse sellega eelkõige avalikele teenustele juurdepääsu õigust (artikkel 36) ja ettevõtlusvabadust (artikkel 16). Kuna aga piiriülesed avalikud teenused hõlmavad suuremat hulka toiminguid, edendatakse ettepanekuga ka juurdepääsu tervishoiule (artikkel 35). Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend võib üldisemas plaanis edendada piiriüleseid ühistransporditeenuseid ning liikumis- ja elukohavabadust (artikkel 45).

¹⁵ Euroopa Parlamendi uuringuteenistus, „Mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context – European added value assessment“, PE 740.233, 2023.

Muudetud ettepanek hõlmab ka piiriüleste piirkondade elanike tõhusa õiguskaitse küsimust.

4. MÕJU EELARVELE

Muudetud ettepanekul ei ole mõju eelarvele, kuna sellega ei kaasne rahaliste vahendite eraldamist.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord**

Nagu kõik ELi määrused, on kavandatud määrus tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõigis liikmesriikides. ELi toimimise lepingu artikli 291 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid vastu võtma kõik siseriikliku õiguse meetmed, mis on vajalikud ELi õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks. Nagu piirialade teatise punktis 3.2 märgitud, on liikmesriikidel isegi Euroopa õigusaktide olemasolu korral teatav paindlikkus ja vabadus küsimuses, kuidas kohaldada neid õigusakte oma riiklikus süsteemis ja üksikasjalikes rakenduseeskirjades. Selle tulemusel võib kahe eri süsteemi koosseksisteerimine sisepiiridel tekitada keerulisi olukordi – ja mõnikord isegi õiguskindlusetust – ning suurendada kulusid.

Selleks et hinnata, kas kavandatud määrusega loodud mehhanism on täiendav tõhus vahend õiguslike takistuste kõrvaldamiseks piiriülestes piirkondades, peaks komisjon hindama asjaomast õigusakti kooskõlas parema õigusloome tegevuskavaga¹⁶. Seepärast teeb komisjon ettepaneku hinnata kavandatud määruse kohaldamist ja esitada selle kohta aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Komisjon esitab viie aasta jooksul pärast kavandatud määruse kohaldamise algust aruande, hinnates asjakohaste näitajate alusel määruse tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, Euroopa lisaväärtust ja lihtsustamisvõimalusi.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kuna nõukogu väljendas Euroopa piiriülese mehhanismi määruse 2018. aasta ettepaneku üle kaasseadusandjatega peetud läbirääkimistel suurt muret, on üksikasjalikke sätteid peamiste probleemide lahendamiseks põhjalikult hinnatud, läbi vaadatud, lihtsustatud ja restruktureeritud. Selle käigus vähendati artiklite arvu 26-lt 14-le. Muudetud ettepanekus on komisjoni esialgse ettepaneku elemendid ühendatud uute elementidega, mis lisati pärast Euroopa Parlamendi omaalgatusliku seadusandliku resolutsiooni vastuvõtmist.

I peatükk. Üldsätted (artiklid 1–3)

I peatükis sätestatakse kavandatud määruse reguleerimisese ja kohaldamisala ning määratletakse põhimõisted.

Reguleerimisese (artikkel 1) on menetlus, millega hõlbustatakse piiriüleste takistuste kõrvaldamist. Sobiva vahendi valimiseks loovad liikmesriigid piiriülesed koordineerimiskeskused ja korraldavad nende tegevust. Ettepanekuga täpsustatakse nende piiriüleste koordineerimiskeskuste ülesandeid ja komisjoni koordineerivaid ülesandeid.

¹⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule „Parem õigusloome: paremad tulemused – tugevam liit“ (COM(2016) 615 final, 14.9.2016).

Ettepaneku kohaldamisala (artikkel 2) hõlmab nii geograafilisi kui ka sisulisi aspekte. Õigusliku aluse tõttu kohaldatakse käesolevat määrust liikmesriikide õigusaktidest tulenevate piiriüleste takistuste suhtes kõigil naaberliikmesriikide vahelistel maismaa- ja merepiirialadel. Määrus ei mõjuta muid liidu õigusakte, mida kohaldatakse piiriülestest takistustest tulenevate õigusküsimuste kohtuvälise lahendamise ning liidu õiguse nõuetekohase tõlgendamise või rakendamise suhtes.

Artiklis 3 on esitatud ettepaneku rakendamiseks vajalikud mõisted. Mõiste „algatajad“ määratlus on ettepanekus lai, hõlmates kõiki eraõiguslikke või avalik-õiguslikke üksusi, kes on seotud piiriüleste avalike teenuste või taristute pakkumise, käitamise, väljatöötamise või toimimisega, ning kõiki füüsilisi isikuid, kes on huvitatud piiriülese takistuse kõrvaldamisest. Piiriülese toimiku võivad esitada ühiselt mitu juriidilist või füüsilist isikut.

II peatükk. Piiriülesed koordineerimiskeskused (artiklid 4 ja 5)

Ettepanekus esitatakse mitu varianti piiriüleste koordineerimiskeskuste loomiseks (artikkel 4) ja loetletakse nende ülesanded (artikkel 5). Variandid võimaldavad liikmesriikidel täita seda kohustust võimalikult paindlikult ja täielikus kooskõlas oma institutsioonilise ja õigusraamistikuga (üks või mitu piiriülest koordineerimiskeskust riiklikul ja/või piirkondlikul tasandil, eraldiseisev või olemasolev asutus või avalik-õiguslik asutus). Naaberliikmesriigid võivad neid variante kohaldada ka ühise piiriülese koordineerimiskeskuse suhtes, mis tegutseb mõlemal pool ühist piiri.

Piiriülesed koordineerimiskeskused peaksid toimima algatajate jaoks ühtsete kontaktpunktidenä ja olema nende eelistatud kontaktpunkt asjaomases liikmesriigis. Kui liikmesriik loob mitu piiriülest koordineerimiskeskust, peaks üks neist toimima peamise piiriülese koordineerimiskeskusena ning teised peaksid tema ülesannete täitmist toetama ja edastama vajalikku teavet.

III peatükk. Piiriülesed toimikud (artiklid 6–9)

Ettepaneku keskmes on sellise toimiku haldamine, milles tehakse kindlaks piiriülese takistus. Ettepanekus sätestatakse piiriülese toimiku elemendid (artikkel 7), esialgse hindamise etapid liikmesriikides (artikkel 8) ja mõned menetlusaspektid (artikkel 9).

Lähtudes *b-lahenduste* algatusega saadud kogemustest, ei peaks algatajad olema kohustatud välja selgitama takistuse põhjustanud haldus- ja õigusnorme, kuid neid võivad toetada piiriüleseid takistusi käsitlevate eksperditeadmistega organisatsioonid (nt Euroopa Piirialade Ühendus, Prantsusmaa Piiriülese Tegevuse Ühendus või Kesk-Euroopa Piiriüleste Algatuste Teenistus). Algataja võib esitada piiriülese toimiku ainult üks kord, st selles liikmesriigis, kus on algataja asukoht või registrijärgne asukoht (artikli 6 lõige 2).

Lisaks nende elementide kirjeldamisele, mis on vajalikud selleks, et piiriülesed koordineerimiskeskused saaksid toimikut hinnata, tuleks piiriüleses toimikus kirjeldada ka tavapäraselt kohaldatavatest normidest või tavadest tehtavate erandite ulatust, et viia need rangelt miinimumini.

Esialgse hindamise eesmärk on kindlaks teha, kas on tegemist piiriülese takistusega või saab toimiku sulgeda. Isegi kui esialgses hinnangus leitakse, et tegemist on piiriülese takistusega, on piiriüleste takistuste kõrvaldamise mehhanismi kasutamine vabatahtlik, nii et menetluse võib mis tahes etapis lõpetada, tingimusel et algatajale antakse nõuetekohane selgitus.

Artikli 8 lõikes 5 osutatakse liikmesriikidele kättesaadavate vahendite loetelule. Pädev asutus hindab, kas on olemas üks või mitu vahendit, mida saab konkreetse piiriülese takistuse suhtes kohaldada, et asjaomane takistus koostöös teiste osalistega neid vahendeid kasutades kõrvaldada. Liikmesriigid järgivad kõnealuseid vahendeid kasutades nende vahenditega seotud menetlusi ja aspekte. Kui aga pädev asutus leiab, et konkreetse piiriülese takistuse suhtes ei saa kohaldada ühtegi olemasolevat vahendit või et ükski neist vahenditest ei ole takistuse kõrvaldamiseks piisav, peab liikmesriik kohaldama IV peatükis ELi õiguse alusel loodud lisavahendina kavandatud piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendit.

Algatajale õiguskindluse pakkumiseks sätestatakse artiklis 9 esialgse hindamise menetlusraamistik: tähtajad, vajadus põhjendada otsust selle kohta, kas konkreetne piiriülene takistus tuleb kõrvaldada, ja nende otsuste edasikaebamise võimalused.

IV peatükk. Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend (artiklid 10–13)

Artiklis 10 sätestatakse menetlus, mida rakendatakse juhul, kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus kasutab pärast piiriülese takistuse hindamist (artikli 8 lõige 1) ja muude kindlakstehtud takistuse kõrvaldamiseks kättesaadavate vahendite hindamist (artikli 8 lõige 5) piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendit (artikli 8 lõige 6). Piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus edastab algatajale teabe kindlakstehtud piiriülese takistuse ja selle aluseks oleva normi laadi kohta ning järgmiste sammude kohta, mille tulemusena asjaomane takistus kas kõrvaldatakse või mitte (artikli 10 lõige 2). Kui riiklikus õigussüsteemis tehakse kindlaks takistus, on kooskõlastamine naaberliikmesriigiga tagatud ka juhul, kui ühine piiriülene koordineerimiskeskus puudub (artikli 10 lõige 3). Olenemata sellest, kas tegemist on haldus- või õigusliku takistusega, vastutab piiriülene koordineerimiskeskus pädeva asutusega ühenduse võtmise eest, et kõigepealt kontrollida huvi takistuse kõrvaldamise vastu ja seda, kas asjaomast takistust saab kõrvaldada kindlakstehtud haldus- või õigusnormi(de) või tava abil (artikli 10 lõiked 4 ja 5). Algatajat võib teavitada sellest, et õigusliku analüüsi tegemiseks, liikmesriigisiseseks konsulteerimiseks või naaberliikmesriigiga kooskõlastamiseks on vaja rohkem aega (artikli 10 lõige 7).

Kui kindlakstehtud takistus otsustatakse kõrvaldada, võib selleks sõltuvalt piiriülese takistuse aluseks oleva normi laadist kasutada eri menetlusi. Kui tegemist on haldusnormiga, võib asutus, kellega piiriülene koordineerimiskeskus ühendust võtab, otsustada normi või tava, sealhulgas selle tõlgendamist, muuta (artikli 10 lõige 4). Sel juhul teavitab piiriülene koordineerimiskeskus algatajat kirjalikult (artikli 11 lõike 1 punkt a). Kui tegemist on õigusnormiga, võib asutus, kellega piiriülene koordineerimiskeskus ühendust võtab, teha kooskõlas asjaomase liikmesriigi põhiseaduslike normidega üksnes ettepaneku õigusraamistikku kohandada, et takistus kõrvaldada (artikli 10 lõige 5). Sel juhul teavitab piiriülene koordineerimiskeskus algatajat kirjalikult kavandatava seadusandliku menetluse etappidest. Kui kaks või enam naaberliikmesriiki leiavad, et nad soovivad ühe ja sama takistuse kõrvaldamiseks algatada seadusandliku menetluse või muuta kasutusel olevat haldusnormi, peavad nad tegema tihedat koostööd, mis võib hõlmata paralleelset ajastust ja ühiskomitee moodustamist kooskõlas oma vastava õigusraamistikuga (artikli 11 lõige 3).

Haldus- või õigusliku takistuse kõrvaldamise otsuse tegemine on vabatahtlik.

V peatükk. Lõppsätted (artiklid 12–14)

V peatükis sätestatakse komisjoni koordineerimisülesanded (artikkel 12), järelevalve- ja aruandlusülesanded (artikkel 13) ning määruse jõustumis- ja kohaldamiskuupäev

(artikkel 14).

Artikli 13 lõikes 1 nõutakse, et iga liikmesriik teataks komisjonile oma piiriüleste koordineerimiskeskuste loomisest (kuus kuud pärast kavandatud määruse jõustumist).

Artikli 13 lõikega 2 nähakse ette komisjoni kohustus esitada viie aasta jooksul pärast kavandatud määruse jõustumist aruanne selle kohaldamise kohta.

Muudetud ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse mehhanismi õiguslike ja haldustakistuste kõrvaldamiseks piiriüleses kontekstis

Komisjoni ettepanekut COM(2018) 373 final muudetakse järgmiselt.

(1) Pealkiri asendatakse järgmisega:

**„EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS
piiriüleste lahenduste hõlbustamise kohta“;**

(2) punktid 1–28 asendatakse järgmisega:

- (1) „Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 175 kolmandas lõigus on sätestatud, et asutamislepinguga ettenähtud sotsiaalse ja majandusliku ühtekuuluvuse saavutamiseks võib võtta nimetatud artikli esimeses lõigus osutatud fondide¹⁷ väliseid erimeetmeid. Seda arvestades aitab territoriaalne koostöö kaasa ka kõnealuses artiklis sätestatud eesmärkide saavutamisele. Selleks tuleks vastu võtta meetmed, mis on vajalikud territoriaalse koostöö toimingute elluviimise tingimuste parandamiseks.
- (2) ELi toimimise lepingu artikli 174 kolmandas lõigus on tunnistatud piirialade probleeme ja sätestatud, et liit peaks pöörama liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel neile piirkondadele erilist tähelepanu.
- (3) Komisjoni teatises „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“¹⁸ tunnustati seniseid edusamme majanduskasvu ja võimaluste loomisel sellistel piirialadel, mis varem olid valdavalt äärealad, kuid toodi samas esile ka nendes piirkondades endiselt esinevad õiguslikud ja muud takistused, eelkõige tervishoiuteenuste, tööjõu reguleerimise, maksude ja ettevõtluse arenguga seotud takistused ning halduskultuuri ja riiklike õigusraamistike erinevustest tulenevad takistused. Nende tõhusat koostööd pärssivate takistuste kõrvaldamiseks ei piisa Euroopa territoriaalse koostöö

¹⁷ Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), Ühtekuuluvusfond, Õiglase Ülemineku Fond, Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond (EMKVF), Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, Sisejulgeolekufond ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määruse (EL) 2021/1060 (millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>) artikkel 1.

¹⁸ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ (COM(2017) 534 final, 20.9.2017).

rahastamisest, mis toimub eelkõige Interregi programmide¹⁹ raames, ega institutsioonilisest toetusest, mida pakutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1082/2006²⁰ loodud Euroopa territoriaalse koostöö rühmituste (ETKRid) või komisjoni 2018. aastal käivitatud piirilahenduste (*b-lahenduste*) algatuse²¹ kaudu.

- (4) Kriisi tingimustes on oht, et piiriülestele piirkondadele avaldub mõju on ebaproportsionaalselt suur. COVID-19 pandeemia ajal oli majanduslik mõju, mida liikmesriikide piirimeetmed piiriülestele piirkondadele avaldasid, üle kahe korra suurem kui kõigi ELi piirkondade keskmine. See kogemus rõhutab veel kord vajadust näha ette vahendid piiriülestes takistuste kõrvaldamiseks.
- (5) Kuigi liidu teatavates piirkondades on valitsustevahelisel, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil juba olemas mitu õiguslikku vahendit piiriülestes takistuste kõrvaldamiseks, ei hõlma need kõiki liidu piirialasid, samuti ei pruugi need järjepidevalt käsitleda territoriaalse ühtekuuluvuse arendamise ja tugevdamisega seotud küsimusi. Seetõttu on olemasolevate vahendite täiendamiseks vaja liidu õigusega kehtestatud lisavahendit, milleks on piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend.
- (6) Selleks et luua haldusstruktuur piiriülestes takistustega seotud taotluste nõuetekohaseks käsitlemiseks, peaks iga liikmesriik määrama ühe või mitu piiriülest koordineerimiskeskust, mis vastutavad piiriüleste takistuste käsitlevate taotluste vastuvõtmise ja hindamise eest. Need koordineerimiskeskused peaksid tegema komisjoniga koostööd ja toetama komisjoni koordineerivat rolli.
- (7) Vaatamata sellele, et merepiirialad erinevad oma olemuselt muudest piirialadest, kuna nende puhul on piiriülese suhtluse ja piiriülestes avalike teenuste kasutamise võimalused veelgi ahtamad, tuleks käesolevat määrust kohaldada ka merepiiride suhtes.
- (8) Liidu tasandil on liidu õiguse järgimise jälgimiseks ja sellest kinnipidamise tagamiseks kasutusel mitu kohtuvälist vahendit, eelkõige ühtse turuga seotud vahendid, näiteks SOLVIT²². Käesolev määrus ei tohiks mõjutada selliseid olemasolevaid vahendeid. Kavandatud lisavahendit kohaldatakse üksnes selliste piiriülestes takistuste suhtes, mis tekivad liikmesriigi õiguse alusel, sealhulgas liidu õiguse korrektsel, kuid erineval kohaldamisel, mis võib tekitada soovimatuid takistusi piiriülestes avalike teenuste ja taristuelementide kavandamisel või rakendamisel. Kõnealust lisavahendit ei tuleks kohaldada selliste toimikute suhtes, mis hõlmavad siseturgu reguleeriva liidu õiguse

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastutest toetatava Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1082/2006 Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta (ELT L 210, 31.7.2006, lk 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1082/oj>).

²¹ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamine ELi piirialadel“ (COM(2017) 534 final, 20.9.2017).

²² Komisjoni 17. septembri 2013. aasta soovitus 2013/461/EL (ELT L 249, 19.9.2013, lk 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2013/461/oj>).

võimalikku rikkumist teise liikmesriigi ametiasutuse poolt. Käesolev määrus ei piira ka sotsiaalkindlustuse ja maksustamise valdkonnas loodud koordineerimismehhanismide rakendamist.

- (9) Selleks et teha kindlaks võimalikud piiriülesed takistused, mida käesolev määrus võiks hõlmata, on vaja määratleda olukorrad, mida käsitatakse piiriülese suhtlusena. Seda silmas pidades tuleks käesolevat määrust kohaldada piiriülese tegevuse taristu ja piiriüleste avalike teenuste suhtes. Selliste piiriüleste avalike teenuste pikaajalise osutamise eesmärk peaks olema tuua kasu laiemale üldsusele või konkreetsele sihtrühmale piirialal, kus teenust osutatakse, et parandada elutingimusi ja suurendada territoriaalset ühtekuuluvust asjaomases piirkonnas. Teiseks, piiriüleseks tegevuseks vajalikke taristuelemente võivad mõjutada piiritakistused, näiteks hoonete või sõidukite ja nendega seotud seadmete suhtes kohaldatavad erinevad tehnilised standardid. Piiriülese toimiku peaks esitama algataja, st avalik-õiguslik või eraõiguslik üksus või füüsiline isik üksnes juhul kui ja üksnes niivõrd, kuivõrd tal on õigustatud huvi piiriülese avaliku teenuse või teatavate taristuelementide vastu.
- (10) Selleks et tagada riiklikul tasandil piisav haldussuutlikkus, mis võimaldaks tegeleda piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks esitatud taotlustega ja arendada välja selliste riiklike asutuste võrgustik, mis suudaksid käesoleva määruse rakendamiseks üksteisega koostööd teha, peaksid liikmesriigid riiklikul või piirkondlikul tasandil kindlaks määrama ühe või mitu piiriülest koordineerimiskeskust. Ühtlasi peaks kahel või enamal naaberliikmesriigil olema lubatud määrata olemasolevale ühisorganile piiriülese koordineerimiskeskuse roll konkreetsel piiril või anda olemasolevale ühisasutusele või -organile volitused piiriülese koordineerimiskeskuse lisaulesannete täitmiseks kõigi oma piiride puhul.
- (11) Selleks et luua kõiki piiriüleseid koordineerimiskeskusi ühendav raamistik piiriüleste takistustega seotud taotlustega tegelemiseks, on vaja kindlaks määrata ülesanded, mida iga piiriülene koordineerimiskeskus peaks täitma. Piiriülesed koordineerimiskeskused peaksid toimima algatajate jaoks ühtsete kontaktpunktidenä ja olema nende eelistatud kontaktpunkt. Liikmesriigid peaksid tagama, et piiriüleste koordineerimiskeskuste kontaktandmed on avalikult kättesaadavad, lisaks tuleks tagada, et need andmed oleksid nähtavad ja et neile oleks võimalik juurde pääseda. Kui liikmesriigis on rohkem kui üks piiriülene koordineerimiskeskus, määratakse iga algataja jaoks selgelt kindlaks üks kontaktpunkt. Selleks et piiriüleste taotluste tulemuste suhteks saaks võtta järeelmeetmeid ja muuta piiriüleste takistuste kõrvaldamine läbipaistvamaks, peaksid piiriülesed koordineerimiskeskused vastutama ka selle eest, et luuakse avalik register, mis hõlmab kõiki selles liikmesriigis asuvate algatajate esitatud piiriüleseid toimikuid, ja hallatakse seda. Ühtlasi on käesolevas määruses vaja sätestada kohustused, mis on seotud koordineerimise, koostöö ja teabevahetusega ühe liikmesriigi erinevate piiriüleste koordineerimiskeskuste vahel ning naaberliikmesriikide piiriüleste koordineerimiskeskuste vahel.
- (12) Algataja peaks esitama oma piiriülese toimiku ainult üks kord. Kui aga mõni teine algataja esitab mõnes teises liikmesriigis sama teemat kajastava piiriülese toimiku, peaksid asjaomaste liikmesriikide piiriülesed koordineerimiskeskused

oma tegevust vastastikku kooskõlastama, et vältida paralleelsete toimikute teket.

- (13) Kohaldatava siseriikliku õiguse eri tasandid võivad piiriülese takistuse aluseks oleva konkreetse sätte väljaselgitamist raskendada. Võttes muu hulgas arvesse ka *b-lahenduste* rakendamisel saadud kogemusi, peaks algataja olukorda ja lahendamist vajavat probleemi üksnes kirjeldama.
- (14) Selleks et näha ette menetlusraamistik, mis samas annab piiriülese toimiku algatajale õiguskindluse, peaks piiriülene koordineerimiskeskus hindama piiriüleseid toimikuid ning andma algatajale esialgse ja lõpliku vastuse mõistliku tähtaja jooksul, mis peaks põhimõtteliselt olema sätestatud siseriiklikus õiguses. Kui algataja ei ole piiriüleseid takistusi kindlaks teinud, peaksid seda tegema pädevad asutused või avalik-õiguslikud asutused. Võib juhtuda, et piiriülese toimiku analüüsist järeldub, et piiriülest takistust tegelikult ei ole, sest väidetava takistuse kirjeldus põhineb puudulikul teabel või kohaldatavate õigus- või haldusnormide vääral tõlgendamisel, või seetõttu, et asjaomased õigus- või haldusnormid juba sisaldavad takistuse kõrvaldamiseks vajalikke nõudeid. Sel juhul tuleks piiriülene takistus lugeda lahendatuks ja piiriülene toimik tuleks sulgeda. Kui piiriülese takistuse olemasolu on kinnitust leidnud, peaks liikmesriikidel olema vabadus otsustada, milline on asjakohane vahend olukorra lahendamiseks asjaomases piiriüleses piirkonnas, tuginedes takistuse kõrvaldamisel eelkõige juba olemasolevatele mehhanismidele, kui see on asjakohane. Kui liikmesriigid otsustavad piiriülesed takistused kõrvaldamata jätta, peaksid nad nõuetekohaselt esitama põhjendused ja osutama võimalikele õiguskaitsevahenditele, eelkõige juhul, kui liikmesriik leiab, et kindlakstehtud takistus ei kuulu käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (15) Kui pädev asutus ei leia olemasolevat asjakohast vahendit, võib ta valida piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendi või loetleda põhjused, miks ta otsustab piiriülest takistust mitte kõrvaldada. Kuna menetluse tulemus võib sõltuvalt võimaliku piiriülese õigusliku takistuse laadist iga kord veidi erineda, on vaja piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendi jaoks sellised eripärad ette näha.
- (16) Selleks et tagada tõhus menetlusstruktuur piiriüleste takistustega tegelemiseks, tuleks käesolevas määruses sätestada peamised menetlusetapid nii haldustakistusi käsitlevate toimikute kui ka õiguslike takistustega seotud toimikute jaoks. Samuti tuleks selgitada, et naaberliikmesriikide eri õigussüsteemid võivad viia selleni, et piiriülesed takistused kvalifitseeruvad ühes liikmesriigis haldusnormideks ja teises liikmesriigi õigusnormideks ning vastupidi. Seepärast peaks iga liikmesriik kohaldama asjakohast menetlust. Naaberliikmesriigid peaksid oma asjakohaseid menetlusi koordineerima nii palju kui võimalik. Kui toimiku suhtes võetakse lõplik seisukoht, tuleks selle põhjused koos asjaomase otsusega edastada algatajale.
- (17) Selleks et tagada käesoleva määruse kohaldamise järelevalve liidu tasandil ja toetada liikmesriike muu hulgas ka suutlikkuse suurendamisel, tuleks komisjonile usaldada asjakohased ülesanded nende eesmärkide saavutamiseks. ELi tasandi koordineerimiskeskus peaks eelkõige toetama piiriüleseid

koordineerimiskeskusi ja edendama kogemuste vahetamist nende koordineerimiskeskuste vahel. See toetus võib muu hulgas hõlmata tehnilisel abil põhinevaid vahendeid, näiteks *b-lahendusi*.

- (18) Selleks et tagada tõenditel põhinev poliitika, tuleks esitada aruandeid käesoleva määruse rakendamise kohta. Need aruanded peaksid sisaldama peamisi hindamisküsimusi, sealhulgas neid, milles käsitletakse tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, Euroopa lisaväärtust, lihtsustamise ja jätkusuutlikkuse võimalusi ning vajadust edasiste meetmete järele liidu tasandil. Komisjon peaks esitama asjaomase aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule ning vastavalt asutamislepingu artikli 307 esimesele lõigule Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Selleks et tagada lai tõendusbaas käesoleva määruse ja piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendi kasutamise kohta, tuleks aruanne esitada viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist.
- (19) Käesolevas määruses järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid ja sellel ei ole ühelegi põhiõigusele negatiivset mõju. Kuna käesoleva määruse eesmärk on kõrvaldada piiriülesed õiguslikud takistused, võib see aidata edendada eelkõige avalikele teenustele juurdepääsu õigust (artikkel 36) ja ettevõtlusvabadust (artikkel 16). Selliste teenuste suur valik võib muu hulgas parandada ka juurdepääsu tervishoiuteenustele (artikkel 35). Üldiselt võib öelda, et kuna piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend peaks suure tõenäosusega aitama edendada piiriüleseid ühistransporditeenuseid, võib käesolev määrus positiivselt mõjutada ka liikumis- ja elukohavabadust (artikkel 45).
- (20) Territoriaalse koostöö tingimused tuleks luua kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kogemus näitab, et liikmesriigid on teinud õiguslike piiritakistuste kõrvaldamiseks iseseisvaid, kahepoolseid või isegi mitmepoolseid algatusi. Neid vahendeid ei ole siiski olemas kõikides liikmesriikides ega ka konkreetse liikmesriigi kõikide piiride puhul. Järelikult ei suuda liikmesriigid kavandatud meetme eesmärgi ei kesktasandil ega piirkondlikul ja kohalikul tasandil piisavalt saavutada ning kuna asjaomase meetme rakendamisel peaks osalema vähemalt kaks naaberliikmesriiki, on neid eesmärgi parem saavutada liidu tasandil. Seetõttu peab liidu seadusandja võtma lisameetmeid.
- (21) Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei tohiks liidu meetme sisu ega vorm minna aluslepingute eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendi kasutamine käesoleva määruse alusel on kõikide liikmesriikide jaoks vabatahtlik. Liikmesriik võib otsustada konkreetsetel piiril ühe või mitme naaberliikmesriigiga kasutada õiguslike takistuste kõrvaldamiseks olemasolevaid vahendeid, mille ta on ühe või mitme naaberliikmesriigiga sisse seadnud riigi tasandil. Käesolev määrus ei lähe seega kaugemale sellest, mis on vajalik määruse eesmärkide saavutamiseks neil piiriülestel aladel, mille jaoks liikmesriigid ei ole sisse seadnud tõhusaid vahendeid piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks.“
- (3) Artiklid 1–26 asendatakse järgmisega:

„I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse menetlus, millega hõlbustatakse selliste piiriüleste takistuste kõrvaldamist, mis päršivad avaliku või erasektori tegevuseks vajaliku taristu loomist ja toimimist või asjaomases piiriüleses piirkonnas osutatavate piiriüleste avalike teenuste loomist ja toimimist tingimusel, et see edendab asjaomases piiriüleses piirkonnas majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust (edaspidi „piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend“).
2. Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad ka järgmise kohta:
 - a) liikmesriikides asuvate piiriüleste koordineerimiskeskuste korraldus ja ülesanded,
 - b) komisjoni koordineerimisülesanded.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse piiriüleste takistuste suhtes kõigil naaberliikmesriikide vahelistel maismaa- ja merepiirialadel.

Käesolevat määrust ei kohaldata piiriüleste takistuste suhtes liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistel piirialadel.
2. Käesolev määrus ei mõjuta muid liidu õigusakte, mida kohaldatakse piiriülestest takistustest tulenevate õigusküsimuste kohtuvälise lahendamise ning liidu õiguse nõuetekohase tõlgendamise või rakendamise suhtes. See ei piira sotsiaalkindlustuse ja maksustamise valdkonnas loodud koordineerimismehhanismide rakendamist.

Artikkel 3

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - 1) „piiriülene suhtlus“ –
 - a) mis tahes taristuobjekt, mis on vajalik avaliku või erasektori piiriüleseks tegevuseks;
 - b) piiriüleste avalike teenuste loomine, toimimine või osutamine piiriüleses piirkonnas;
 - 2) „piiriülene takistus“ – liikmesriigi ametiasutuse õigus- või haldusnorm või tava, mis võib negatiivselt mõjutada piiriülest suhtlust ja seega piiriülese piirkonna arengut ning millega ei kaasne siseturgu reguleeriva liidu õiguse võimalikku rikkumist;

- 3) „pädev asutus“ – riikliku, piirkondlikku või kohaliku tasandi organ, kellel on õigus võtta vastu õiguslikult siduvaid ja täitedokumente;
 - 4) „piiriülene toimik“ – dokument, mille on koostanud üks või mitu algatajat ja mis esitatakse piiriülesele koordineerimiskeskusele;
 - 5) „piiriülene avalik teenus“ – avalikes huvides toimuv tegevus, mille eesmärk on pakkuda teenust või käsitleda ühiseid probleeme või arenguvõimalusi aladel, mis paiknevad kummalgi pool ühist piiri ühe või mitme naaberliikmesriigiga, tingimusel et see edendab majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust piiriülesel territooriumil;
 - 6) „algataja“ – eraõiguslik või avalik-õiguslik üksus, kes on seotud piiriüleste avalike teenuste või taristute pakkumise, käitamise, väljatöötamise või toimimisega, või füüsiline isik, kes on huvitatud piiriülese takistuse kõrvaldamisest.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab viide pädevale asutusele ka olukordi, kus ühes ja samas liikmesriigis on mitu pädevat asutust või mitu asutust, kellega tuleb konsulteerida.
 3. Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „piiriülene takistus“ üht või mitut piiriülest takistust, mis on seotud teatava piiriülese toimikuga.

II PEATÜKK

Piiriülesed koordineerimiskeskused

Artikkel 4

Piiriüleste koordineerimiskeskuste loomine

1. Iga liikmesriik loob vastavalt lõikele 3 kooskõlas oma institutsioonilise ja õigusraamistikuga ühe või mitu piiriülest koordineerimiskeskust riiklikul või piirkondlikul tasandil või ka mõlemal tasandil.
2. Kaks või enam naaberliikmesriiki võivad otsustada luua ühise piiriülese koordineerimiskeskuse, mis on pädev ühes või mitmes asjaomases piiriüleses piirkonnas.
3. Piiriülene koordineerimiskeskus luuakse ühena järgmistest:
 - a) eraldiseisev asutus või avalik-õiguslik asutus;
 - b) osa olemasolevast asutusest või olemasolevast avalik-õiguslikust asutusest, kellele usaldatakse muu hulgas ka piiriülese koordineerimiskeskuse lisaülesanded.
4. Liikmesriigid tagavad, et kahe kuu jooksul pärast piiriülese koordineerimiskeskuse loomise otsust on selle kontaktandmed ja tema ülesandeid käsitlev teave kättesaadav Interregi programmide veebisaidil, millele on osutatud määruse (EL) 2021/1059 artikli 36 lõikes 2. Liikmesriigid tagavad, et piiriülene koordineerimiskeskus on nähtav ja juurdepääsetav.

Artikkel 5

Piiriüleste koordineerimiskeskuste põhiülesanded

1. Liikmesriigid määravad artikli 4 lõikes 1 osutatud juhul individuaalselt või artikli 4 lõikes 2 osutatud juhul ühiselt kindlaks ülesanded, mida iga piiriülene koordineerimiskeskus täidab, ja ülesanded, mis antakse pädevale asutusele.
2. Liikmesriigid otsustavad, kas piiriülesed koordineerimiskeskused võivad tegeleda piiriülese toimikuga iseenda nimel või vastutavad nad üksnes teabevahetuse eest, mida peetakse algatajaga pädeva asutuse nimel.
3. Piiriülene koordineerimiskeskus on algataja ainus kontaktpunkt, mis olenevalt sellest, kuidas asjaomased liikmesriigid oma koordineerimiskeskuste tegevuse on korraldanud, täidab järgmisi ülesandeid:
 - a) riiklik piiriülene koordineerimiskeskus tegeleb kõigi piiriüleste toimikutega, mille on esitanud algataja, kes asub asjaomase liikmesriigi territooriumil;
 - b) piirkondlik piiriülene koordineerimiskeskus tegeleb piiriüleste toimikutega, mille on esitanud asjaomase liikmesriigi piirialal või piirialadel asuv algataja;
 - c) ühine piiriülene koordineerimiskeskus tegeleb piiriüleste toimikutega, mille on esitanud mõnel asjaomasel piirialal asuv algataja.
4. Piiriülestel koordineerimiskeskustel on lisaks artiklites 8, 10 ja 11 osutatud ülesannetele ka järgmised ülesanded:
 - a) sellise avaliku registri loomine, mis hõlmab kõiki selles liikmesriigis asuvate algatajate esitatud piiriülesteid toimikuid, ja selle haldamine;
 - b) suhtlemine komisjoniga ja komisjoni toetamine artiklis 12 osutatud koordineerimisülesannete täitmisel, esitades iga toimiku kohta vajaliku teabe, sealhulgas selle NUTS liigituse.

Kui liikmesriigis on mitu piiriülest koordineerimiskeskust, täidab punktides a ja b sätestatud ülesandeid üks piiriülene koordineerimiskeskus (edaspidi „peamine piiriülene koordineerimiskeskus“).

5. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 4 osutatud register on üldsusele kättesaadav avatud masinloetavas vormingus, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1024²³ artikli 5 lõikes 1 ja mis võimaldab andmeid sortida, otsida, välja võtta, võrrelda ja kasutada ning et seda ajakohastatakse vähemalt kolm korda aastas. Piiriülene koordineerimiskeskus võib integreerida avatud juurdepääsuga teavet või siduda registri määruse (EL) 2021/1060 artikli 46 punktis b osutatud ühtse veebiportaaliga, kõnealuse määruse artikli 49 lõikes 1 osutatud veebisaidiga või määruse (EL) 2021/1059 artikli 36 lõikes 2 osutatud veebisaidiga.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).

6. Kui liikmesriigis on rohkem kui üks piiriülene koordineerimiskeskus, edastavad piiriülesed koordineerimiskeskused peamisele piiriülesele koordineerimiskeskusele vajaliku teabe, et võimaldada tal täita lõigetes 4 ja 5 sätestatud ülesandeid.
7. Kui kaks või enam naaberliikmesriiki on otsustanud luua ühise piiriülese koordineerimiskeskuse, edastab see keskus vajaliku teabe iga asjaomase liikmesriigi peamisele piiriülesele koordineerimiskeskusele, kui see on olemas.

III PEATÜKK

Piiriülesed toimikud

Artikkel 6

Piiriüleste toimikute ettevalmistamine ja esitamine

1. Algataja valmistab ette piiriülese dokumendi, mis koostatakse artikli 7 kohaselt.
2. Algataja esitab piiriülese toimiku selle liikmesriigi piiriülesele koordineerimiskeskusele, kus on algataja asukoht või registrijärgne asukoht.
3. Kui ühe ja sama piiriülese takistuse kohta on algatatud piiriülene toimik kahes või enamas naaberliikmesriigis, teevad mõlema liikmesriigi piiriülesed koordineerimiskeskused üksteisega koostööd, et välja selgitada, kumb neist peamiselt keskendub asjaomase toimikuga tegelemisele.

Artikkel 7

Piiriülese toimiku sisu

1. Piiriülene toimik sisaldab vähemalt järgmisi elemente:
 - a) piiriülese suhtluse, selle konteksti ja piiriülesest takistusest tuleneva ning lahendamist vajava probleemi kirjeldus;
 - b) põhjendus selle kohta, miks asjaomane piiriülene takistus oleks vaja kõrvaldada;
 - c) võimaluse korral kirjeldus selle kohta, milline on asjaomase piiriülese takistuse negatiivne mõju piiriala arengule;
 - d) asjaomane geograafiline piirkond;
 - e) kui see on kättesaadav ja asjakohane, siis ajavahemik, mille jooksul piiriülesest takistusest tehtavat erandit või kõrvalekallet tuleks kohaldada, või nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel see takistus kõrvaldada.
2. Algataja võib piiriülese takistuse ka kindlaks teha ja võimaluse korral lisada teksti piiriülesest takistusest tehtava erandi või kõrvalekalde või *ad hoc* õigusliku lahenduse kohta.
3. Lõike 1 punktis d osutatud geograafiline piirkond ei või olla suurem, kui on minimaalselt vaja piiriülese toimiku tõhusaks lahendamiseks.

Artikkel 8
Eelhindamise etapid

1. Piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus hindab iga artiklite 6 ja 7 kohaselt esitatud piiriülest toimikut ning teeb kindlaks asjaomased piiriüleised takistused.
2. Piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus võib kahe kuu jooksul alates toimiku esitamisest taotleda algatajalt täiendavaid selgitusi piiriülese toimiku kohta või konkreetse lisateabe esitamist. Taotluses märgitakse, miks ja milliste aspektide puhul on tekkinud kahtlus, et asjaomane piiriülene toimik ei sisalda läbivaatamiseks piisavalt materjali.

Kui läbivaadatud piiriüleses toimikus ei käsitleta ebapiisavaks peetud aspekte, võib piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus menetluse lõpetada ja teavitab sellest algatajat, lisades põhjendused.

3. Kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus jõuab pärast piiriülese toimiku hindamist järeldusele, et väidetavat piiriülest takistust ei ole olemas, võib piiriülene koordineerimiskeskus menetluse lõpetada ja teavitab sellest algatajat, lisades põhjendused.
4. Kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus jõuab pärast piiriülese toimiku hindamist järeldusele, et väidetav piiriülene takistus on olemas, võib ta menetluse mis tahes etapis otsustada see kõrvaldamata jätta ja teatab sellest algatajale, esitades põhjendused.
5. Enne hindamise lõpuleviimist annab piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus iga väidetava piiriülese takistuse puhul täiendava hinnangu ka selle kohta, kas on võimalik tugineda olemasolevale ja kehtivale rahvusvahelisele koostöölepingule, näiteks kahe- või mitmepoolsele lepingule või mitut sektorit või konkreetset sektorit hõlmavale kokkuleppele, millega nähakse ette oma mehhanism piiriüleste takistuste kõrvaldamiseks asjaomas(t)e takistus(t)ega seotud liikmesriikide vahel. Kui selline rahvusvaheline leping on olemas, lähtutakse ühe või mitme piiriülese takistuse kõrvaldamisel üksnes kõnealuse lepingu sätetest, kohaldades neid muu hulgas ka asjaomaste isikute ja eelkõige naaberliikmesriigiga suhtlemise ja koostöö tegemise korra suhtes.
6. Kui liikmesriik otsustab takistuse kõrvaldada ja kui selle kohta ei ole sõlmitud ühtki lõikes 5 nimetatud liiki rahvusvahelist lepingut, või kui leitakse, et olemasolevad rahvusvahelised lepingud ei suuda piiriüleses toimikus nimetatud takistuse kõrvaldamisele piisavalt kaasa aidata, võib piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus kohaldada piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendit kas individuaalselt või vajaduse korral ja kokkuleppel naaberliikmesriigiga.

Artikkel 9
Algatajale esitatav teave

1. Pärast piiriülese toimiku või läbivaadatud piiriülese toimiku kättesaamist teavitab piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus algatajat kirjalikult kõigist artikli 8 kohaselt tehtud esialgsetest hindamistoimingutest standardtähtaja jooksul, mis on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud vastamiseks haldusasutusele esitatud samaväärsele taotlusele.

2. Kui siseriiklike õigusaktidega ei ole sellist tähtaega ette nähtud, kohaldatakse järgmisi tähtaegu:
 - a) kolm kuud artikli 8 lõike 2 teises lõigus osutatud esialgse hindamise etappide puhul;
 - b) kuus kuud artikli 8 lõigetes 3 ja 4 osutatud esialgse hindamise etappide puhul.
3. Lõike 1 kohaselt esitatav teave peab sisaldama ka järgmist:
 - a) esialgse hindamise etapid ning asjaomased põhjendused ja järeldused, kui need on juba kättesaadavad;
 - b) siseriiklike õigusaktidega ette nähtud õiguskaitse viisid ja menetlused (kui need on olemas), mida kohaldatakse esialgse hindamise etappide suhtes.
4. Ühtlasi võib algatajaga artikli 8 lõike 2 esimese lõigu kohaselt võetud esimese kontakti puhul märkida, et õiguslikuks analüüsiks või konsulteerimiseks liikmesriigis või naaberliikmesriigiga kooskõlastamiseks on vaja rohkem aega.

IV PEATÜKK

Piiriülese tegevuse hõlbustamise vahend

Artikkel 10

Menetlus

1. Kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus on otsustanud vastavalt artikli 8 lõikele 6 kohaldada piiriülese tegevuse hõlbustamise vahendit, järgib ta käesolevas artiklis sätestatud menetlust.
2. Pärast seda, kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus on oma siseriiklikus õigussüsteemis kindlaks teinud piiriülese takistuse, teavitab ta algatajat järgmisest:
 - a) piiriülene takistus, mis on kindlaks tehtud;
 - b) selle sätte laad, mis on asjaomase piiriülese takistuse tekke põhjuseks ja mida selle takistuse kõrvaldamiseks tuleks muuta;
 - c) järgmised sammud, mille tagajärjel asjaomane piiriülene takistus kas kõrvaldatakse või mitte, ning käesoleva artikli lõigetes 4 või 5 sätestatud menetlused, mida tuleks kohaldada.
3. Pärast piiriülese toimiku hindamist ja piiriülese takistuse kindlakstegemist vahetab pädev piiriülene koordineerimiskeskus asjaomast teavet piiriülese takistuse kohta naaberliikmesriigi pädeva piiriülese koordineerimiskeskusega. Piiriülesed koordineerimiskeskused püüavad vältida üht ja sama piiriülest takistust käsitlevaid paralleelseid menetlusi.
- 4.5. Kui piiriülene takistus seisneb haldusnormis või -tavas, mis ei nõua õigusnormi muutmist, võtab piiriülene koordineerimiskeskus ühendust asjaomase haldusnormi eest vastutava pädeva asutusega, et kontrollida, kas selle normi või tava muutmistest piisab piiriülese takistuse kõrvaldamiseks ja kas asjaomane pädev asutus on valmis seda normi või tava vastavalt muutama. Algatajat teavitatakse kirjalikult kaheksa kuu jooksul alates piiriülese toimiku esitamisest.
- 5.6. Kui piiriülene takistus seisneb õigusnormis, võtab piiriülene koordineerimiskeskus ühendust pädeva asutusega, et kontrollida, kas muudatus, sealhulgas erandi kehtestamine või kõrvalekaldumine kohaldatavast õigusnormist, kõrvaldaks piiriülese takistuse ja kas pädev asutus võtab kooskõlas institutsioonilise ja õigusraamistikuga meetmed, mis on vajalikud seadusandliku menetluse algatamiseks. Algatajat teavitatakse kirjalikult kaheksa kuu jooksul alates piiriülese toimiku esitamisest.
6. Kui piiriülene toimik on esitatud kahe või enama naaberliikmesriigi piiriülesele koordineerimiskeskusele, otsustab iga asjaomane koordineerimiskeskus, millist menetlust oma liikmesriigis järgida.

7. Kui piiriülesel koordineerimiskeskusel ei ole õigusliku analüüsi, liikmesriigisest konsultatsioonide või naaberliikmesriigiga kooskõlastamise ja haldusnormi muutmise tõttu või seoses naaberliikmesriigi pädeva asutuse algatatud seadusandliku menetlusega võimalik algatajale kooskõlas lõigetega 4 ja 5 kaheksa kuu jooksul vastata, teavitatakse algatajat kirjalikult vastuse viibimise põhjusest ja ajakavast.

Artikkel 11

Lõplikud sammud piiriülese takistuse kõrvaldamiseks

1. Piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus teavitab artikli 8 kohaselt tehtud hindamisele tuginedes ja kooskõlas artikli 10 lõike 3 kohaselt saadud teabega algatajat kirjalikult toimiku menetlemise tulemusest järgmiselt:
 - a) artikli 10 lõike 4 kohase menetluse tulemused, sealhulgas vajaduse korral mis tahes haldusnormide muutmine;
 - b) artikli 10 lõike 5 kohase menetluse tulemused, sealhulgas vajaduse korral seadusandliku menetluse algatamine või mis tahes õigusnormi muutmine;
 - c) piiriülest takistust ei kõrvaldata;
 - d) punktide a, b või c alusel võetud seisukoha põhjendused;
 - e) siseriikliku õiguse kohase õiguskaitse kättesaadavuse tähtaeg, kui see on ette nähtud. Kui siseriikliku õiguse kohaselt ei ole tähtaega ette nähtud, on algatajal aega kuus kuud, et taotleda otsuse läbivaatamist.
2. Kui piiriülene koordineerimiskeskus või pädev asutus on otsustanud piiriülese takistuse kõrvaldada artikli 10 lõikes 5 sätestatud menetluse abil, teeb ta järgmist:
 - a) teavitab asjaomase naaberliikmesriigi piiriülest koordineerimiskeskust;
 - b) teavitab algatajat õigusnormi muutmise kõige olulisematest etappidest, sealhulgas vajaduse korral piiriülese takistuse kõrvaldamiseks algatatud seadusandlikust menetlusest või lõplikust otsusest, millega menetlus lõpetatakse.

Algatajat tuleks teavitada ka sellest, et naaberliikmesriigi pädevad asutused on algatanud õigusnormi muutmise.
3. Kui asjaomane liikmesriik ja selle naaberliikmesriik jõuavad järeldusele, et nad mõlemad on valmis algatama oma seadusandliku menetluse või muutama oma haldusnorme või -tavasid, teevad nad seda tihedas koostöös kummagi liikmesriigi vastava institutsioonilise ja õigusraamistikuga. Selline koostöö võib hõlmata menetluste ajastamist ja piiriüleste koordineerimiskeskuste esindajatest koosneva ühiskomitee loomist.

V PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 12
Komisjoni koordineerimisülesanded

Komisjon täidab järgmisi koordineerimisülesandeid:

- a) peab ühendust piiriülesete koordineerimiskeskustega;
- b) aitab suurendada käesoleva määruse tõhusaks rakendamiseks vajalikku institutsioonilist suutlikkust liikmesriikides;
- c) edendab kogemuste vahetamist liikmesriikide, eelkõige nende piiriülesete koordineerimiskeskuste vahel;
- d) avaldab kõikide riiklike ja piirkondlike piiriülesete koordineerimiskeskuste ajakohastatud loetelu ja haldab seda;
- e) loob piiriülesete toimikute avaliku registri ja haldab seda.

Artikkel 13
Seire ja aruandlus

- 1. Iga liikmesriik teavitab hiljemalt pp kk aaaa [st käesoleva määruse jõustumisele järgneva kuu esimene kuupäev + kuus kuud, täidab väljaannete talitus] komisjoni oma piiriüles(t)e koordineerimiskeskus(t)e loomisest ja esitab nende kontaktandmed.
- 2. Komisjon hindab käesolevat määrust hiljemalt pp kk aaaa [st käesoleva määruse jõustumisele järgneva kuu esimene kuupäev + viis aastat, täidab väljaannete talitus] ja esitab selle kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Regioonide Komiteele ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

Artikkel 14
Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.“

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja